

Remissversion av kursplan i slöjd i grundskolan

Slöjd

Syfte

Människans förmåga att bearbeta material och tillverka föremål är väsentlig för både individens och samhällets utveckling. Att slöjda är ett grundläggande sätt att lösa problem, uppfylla behov och att uttrycka sig. Slöjdande utvecklar människans praktiska klokhet och stärker tilltron till förmågan att klara uppgifter i det dagliga livet.

Undervisningen i ämnet slöjd ska syfta till att eleverna utvecklar ett hantverkskunnande och en förmåga att arbeta med olika material och uttrycksformer. Eleverna ska ges möjligheter att utveckla sitt handlag i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar.

Vidare ska undervisningen ge eleverna förutsättningar att utveckla idéer, överväga olika lösningar, framställa föremål och värdera resultatet. På så sätt ska undervisningen bidra till att väcka elevernas nyfikenhet på att utforska och experimentera med material omkring sig samt ta sig an utmaningar på ett kreativt sätt.

Genom undervisningen i slöjd ska eleverna ges förutsättningar att utveckla kunskaper om färg, form, funktion och konstruktion samt hur dessa kunskaper kan kombineras med medvetna material- och teknikval. Vidare syftar undervisningen till att eleverna tillägnar sig slöjdspecifika begrepp som beskriver arbetsprocesser, redskap, estetiska uttryck och slöjdföremål. Eleverna ska även få möjlighet att utveckla kunskaper om arbetsmiljö och säkerhetsfrågor samt om [materialens ursprung och miljöpåverkan](#), resurshushållning och återbruk av material.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar en medvetenhet om estetiska, materiella och kulturella traditioner och uttryck samt en förståelse för slöjd, hantverk och design från olika [tidsperioder och kulturer](#) ~~och tidsperioder~~.

Genom undervisningen i ämnet slöjd ska eleverna ges förutsättningar att utveckla förmågan att

- formge och framställa föremål i olika material med hjälp av lämpliga redskap, verktyg och hantverkstekniker,
- välja och motivera tillvägagångssätt i slöjdarbetet utifrån syfte samt kvalitets- och miljöaspekter,
- skapa och tolka estetiska och kulturella uttryck i slöjdföremål, samt
- analysera och värdera arbetsprocesser och resultat med hjälp av slöjdspecifika begrepp.

Centralt innehåll

Undervisningen i slöjd ska behandla följande centrala innehåll

I årskurserna 1–3

Slöjdens material, redskap och hantverkstekniker

- Metall, textil och trä: materialens egenskaper och användningsområden.
- Handverktyg och redskap för elevernas arbete: begrepp samt ändamålsenlig och säker användning.
- Enkla tillämpningar av några hantverkstekniker, till exempel metalltrådsarbete, [flätning](#), sågning och tovning.
- Skisser och arbetsbeskrivningar, till exempel illustrerade instruktioner.

Slöjdens arbetsprocesser

- Orientering i slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning och värdering.

- Utforskande av materialens, redskapens och verktygens möjligheter.
- Olika sätt att presentera slöjdarbete, till exempel muntlig redovisning och utställning.

Slöjdens estetiska och kulturella uttrycksformer

- Inspirationskällor och förebilder för skapande i material, till exempel berättelser.
- Färg- och formvalens betydelse för slöjdföremåls uttryck.

Slöjden i samhället

- Slöjdföremåls funktion och betydelse, till exempel som bruks- och prydnadsföremål.
- Slöjdmaterialens ursprung och miljöpåverkan, till exempel ull eller spånskiva.

I årskurserna 4–6

Slöjdens material, redskap och hantverkstekniker

- Metall, textil och trä: materialens egenskaper, användningsområden och kombinationsmöjligheter, till exempel materialval med hänsyn till föremålets funktion eller konstruktion.
- Handverktyg, redskap och maskiner för elevernas arbete: begrepp som är kopplade till dessa samt ändamålsenlig och säker användning.
- Tillämpningar av hantverkstekniker, till exempel garntekniker och urholkning. Begrepp kopplade till dessa.
- Två- och tredimensionella skisser samt mönster och arbetsbeskrivningar.

Slöjdens arbetsprocesser

- Tillämpning av slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning och värdering. Hur delarna samverkar under processen.
- Experimenterande med och undersökande av olika material och hantverksteknikers möjligheter.
- Olika sätt att presentera slöjdarbete och dess resultat, till exempel utställning med bilder och föremål eller portföljer.

Slöjdens estetiska och kulturella uttrycksformer

- Inspirationskällor och förebilder som utgångspunkter för slöjdarbete, till exempel lokala historiska slöjdtraditioner, etniska slöjdtraditioner och hantverk i andra länder.
- Estetiska uttryck i slöjdföremål: kombinationer av till exempel material, färg och form.

Slöjden i samhället

- Konsumentfrågor i slöjd: resurshushållning och återbruk, till exempel omsömnad och reparationer.
- Slöjdverksamhetens betydelse för individ och samhälle, historiskt och i nutid, till exempel hantverkstraditioner och aktuella trender.
- Betydelsen av symboler och färgkombinationer inom barn- och ungdomskulturer, till exempel märken och logotyper.
- Slöjdmaterialens ursprung, tillverkningsprocesser och miljöpåverkan. Förståelse av helheten, till exempel hagmarker och vall för foder – fåruppfödning för ull, kött och skinn – kardning, spinning - vävning/stickning – tillverkning av kläder.

I årskurserna 7–9

Slöjdens material, redskap och hantverkstekniker

- Materialkombinationer, till exempel metall, textil och trä, kompletterade med andra nyproducerade eller återanvända material
- Handverktyg, redskap och maskiner för elevernas arbete. Begrepp samt ändamålsenlig och säker användning.
- Vidgade tillämpningar av hantverkstekniker, till exempel gjutning, vävning och svarvning. Begrepp kopplade till dessa.
- Två- och tredimensionella skisser samt mönster, arbetsbeskrivningar och digitala hjälpmedel.
- Arbetsmiljö och ergonomi i slöjdverksamhet, till exempel ljudnivå och arbetsställningar.

Slöjdens arbetsprocesser

- Slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning och värdering. Hur delarna samverkar och påverkar resultatet, till exempel konsekvenser av olika beslut.
- Experimentellt arbete och systematiskt undersökande arbetssätt, till exempel prövande och omprövande av form, funktion och konstruktion.
- Olika sätt att presentera slöjdarbete och dess resultat, till exempel bilder, texter och föremål i fysisk eller digital form.

Slöjdens estetiska och kulturella uttrycksformer

- Inspirationskällor och förebilder vid bearbetning av egna idéer, till exempel arkitektur eller konst i historiska epoker.
- Estetiska uttryck i slöjdföremål. Personligt formspråk med hjälp av till exempel material, färg och form.
- Mode, trender och symboler som påverkansfaktorer i ungdomskulturer.
- Slöjdande som uttryck för etnisk och kulturell identitet, till exempel sameslöjd.

Slöjden i samhället

- Design, konsthantverk, hemslöjd och andra slöjdformer i det offentliga rummet.
- Sociala och ekonomiska värden av slöjdverksamhet, till exempel som umgängesform eller hobbyverksamhet.
- Slöjdekunskaper i hemmet, på fritiden och som försörjning, till exempel heminredning, småföretagsamhet och hantverksyrken.
- Råvaror och produktion av slöjdmaterial i ett globalt perspektiv, till exempel [ursprung](#), tillverkningsprocesser, transporter och miljöpåverkan. [Jämförelse av miljöpåverkan av olika material, exempelvis ylle och olika syntetmaterial.](#)

Kunskapskrav

Progressionen i kunskapskraven för förmågan att formge och framställa föremål i olika material med hjälp av lämpliga redskap, verktyg och hantverkstekniker, ligger i att eleven, med ökande skicklighet, kan välja och hantera material och verktyg. Detta innebär även ökande kunskaper om sambandet mellan form och funktion. På de högre nivåerna skall också elevens handlingar, motiv, förklaringar och bedömningar präglas av komplexitet. Progressionen i förmågan att välja och motivera tillvägagångssätt i slöjdarbetet utifrån syfte samt kvalitets- och miljöaspekter utgörs av att eleven visar en allt större kunskap om kvalitets- och miljöfrågor när det gäller materialval, arbetsprocesser och slöjdföremål. Progressionen i förmågan att skapa och tolka estetiska och kulturella uttryck i slöjdföremålet innebär att eleven gradvis utvecklar

ett eget formspråk i materialen och på högre nivåer uppvisar en analytisk förmåga och relevant begreppsanvändning när det gäller olika slöjdföremål. Progressionen i förmågan att analysera och värdera arbetsprocesser och resultat med hjälp av slöjdspecifika begrepp gäller en ökande förmåga till självvärdering och användning av kriterier för kvalitetsbedömning i slöjdarbete.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 6

Eleven kan utföra hantverksmoment och framställer föremål med hjälp av material, redskap, verktyg och maskiner på ett säkert och ekonomiskt sätt. I sitt slöjdarbete visar eleven viss förståelse för kvalitetsfrågor och försöker arbeta noggrant. Eleven kan följa enklare instruktioner och beskriva sin tolkning av uppgifterna.

Eleven beskriver egenskaper, användningsområden samt några miljöaspekter för de material som används. I förhållande till uppgiftens syfte samt föremålets funktion och uttryck kommenterar eleven sina val av färg och form.

Eleven presenterar sitt arbete muntligt med hjälp av några relevanta slöjdbegrepp. I relation till slöjdarbetet kommenterar eleven delar av sin arbetsprocess och beskriver hur olika överväganden påverkat resultatet. Eleven kan ge exempel på slöjd från olika tider och kulturer.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 6

Eleven kan utföra hantverksmoment och framställer föremål med hjälp av redskap, verktyg och maskiner på ett säkert sätt. I sitt slöjdarbete visar eleven medvetenhet om kvalitetsfrågor och arbetar med viss noggrannhet. För att utveckla sitt slöjdarbete använder sig eleven av inspirationskällor och förebilder. Eleven överväger och utforskar olika alternativ under processens gång och arbetar både med hjälp av instruktioner och utifrån egen erfarenhet.

Eleven använder till stor del relevanta slöjdbegrepp och kan redovisa skillnader mellan olika material, deras egenskaper och användningsområden. Under arbetets gång diskuterar eleven föremålets funktion samt tar hänsyn till miljöfrågor. Eleven reflekterar över sina val av material, färg, form i förhållande till uppgiftens förutsättningar. Eleven kan beskriva hur olika förebilder och inspiration påverkar de egna slöjdföremålens uttryck.

Eleven presenterar sitt arbete muntligt och visuellt och kan göra bedömningar av sin arbetsprocess samt beskriva hur inspiration och tillvägagångssätt påverkar resultatet. I slöjdarbetet kan eleven koppla föremål och tekniker till olika tider och kulturer.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 6

Eleven kan utföra hantverksmoment och använder material, redskap, verktyg och maskiner på ett säkert sätt. Eleven visar medvetenhet om kvalitetsfrågor samt arbetar med noggrannhet och visst hantverkskunnande. Som en del av sitt slöjdarbete kan eleven finna och bearbeta inspirationskällor. Eleven experimenterar med olika alternativ samt motiverar sina val av tänkbara lösningar. I sitt slöjdarbete arbetar eleven utifrån instruktioner samt egna och andras erfarenheter.

Eleven förklarar skillnader mellan olika material, deras ursprung, egenskaper och användningsområden. I samband med detta använder eleven slöjdbegrepp och

6

Remissversion av kursplan i slöjd i grundskolan

argumenterar för sina val i förhållande till föremålets funktion och utförande. Eleven reflekterar över hur förebilder, färg och form påverkar föremålets uttryck. I relation till slöjdarbetet och dess syfte kan eleven även diskutera miljöaspekter, processer och kostnader.

Eleven presenterar sitt arbete med hjälp av olika uttrycksformer och återger arbetsprocessens förlopp. I förhållande till arbetets syfte kan eleven värdera sin egen arbetsprocess,

föremålets uttryck och utförande. Eleven kan även kommentera hur slöjdföremål kan representera olika tider och kulturer.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 9

Eleven kan utföra hantverksmoment och framställa föremål i olika material samt använder verktyg och maskiner på ett ändamålsenligt och säkert sätt. Utifrån varierande utgångspunkter bearbetar eleven inspirationsmaterial och föreslår tillvägagångssätt med viss hänsyn till kvalitetsfrågor. Eleven genomför med hjälp av instruktioner fördjupnings- eller breddningsarbeten i slöjdens material och tekniker.

Eleven arbetar huvudsakligen utifrån instruktioner och kan beskriva problem som uppkommer i slöjdarbetet samt föreslå handlingsalternativ. I slöjdarbetet beskriver eleven sina val av material, färg och form utifrån miljöaspekter och kostnader. Eleven kan också beskriva hur slöjdföremål kan vara exempel på olika kulturella eller etniska uttryck samt kommentera deras kommunikativa aspekter.

Eleven presenterar sitt arbete muntligt med hjälp av relevanta slöjdbegrepp. Eleven beskriver arbetsprocessens förlopp och reflekterar över sambandet mellan egna arbetsinsatser och resultatet av sitt slöjdarbete. Eleven bedömer processer och slöjdföremål samt diskuterar sitt arbete utifrån funktion, kvalitet och syfte. Eleven kan ge exempel på slöjdkunskapernas betydelse i samhället.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 9

Eleven kan utföra olika hantverksmoment och framställa föremål samt hanterar verktyg och maskiner med viss skicklighet samt på ett ändamålsenligt och säkert sätt. Eleven bearbetar inspirationsmaterial, utvecklar idéer genom skissarbete och planerar sitt arbete utifrån olika utgångspunkter. Eleven föreslår hur material och teknik kan kombineras med hänsyn till funktion och kvalitetsfrågor. Vidare kan eleven urskilja problem, systematiskt undersöka samt överväga och föreslå olika handlingsalternativ. Eleven använder sina tidigare erfarenheter i planering och genomförande av ett fördjupnings- eller breddningsarbete i slöjdens material och tekniker.

Eleven arbetar utifrån egna initiativ i kombination med instruktioner. Utifrån det egna slöjdarbetet förklarar och motiverar eleven sina val av material, färg och form med hänsyn till miljöaspekter och kostnader. Vidare skapar eleven föremål med personliga uttryck och kan reflektera över deras kommunikativa aspekter. Eleven

7

Remissversion av kursplan i slöjd i grundskolan

kan förklara hur slöjdföremål kan symbolisera olika identiteter utifrån kulturella eller etniska perspektiv.

Eleven presenterar genom bild och text sitt arbete med hjälp av relevanta slöjdbegrepp. Utifrån uppgiftens syfte reflekterar eleven över arbetets förlopp och värderar arbetsprocess och föremål samt kommenterar gjorda erfarenheter. Eleven diskuterar sambandet mellan egen arbetsinsats och resultatet av slöjdarbetet. Eleven har kännedom om slöjdens roll kulturhistoriskt och ger synpunkter på slöjdkunskapers betydelse i det nutida samhället.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 9

Eleven kan behärska olika hantverksmoment och framställa föremål samt hanterar verktyg och maskiner på ett skickligt och ansvarsfullt sätt. I sitt arbete söker och bearbetar eleven inspirationskällor och utvecklar idéer genom olika typer av skissarbete. Eleven arbetar experimentellt och systematiskt undersökande med att kombinera olika material och tekniker med hänsyn till föremålens färg, form och funktion.

Eleven urskiljer problem och behov som uppkommer i slöjdarbetet samt utformar och omprövar egna förslag till lösningar. Eleven använder sina tidigare erfarenheter i planering och genomförande av ett fördjupnings- eller breddningsarbete i slöjdens

material och tekniker med noggrannhet och god kvalitet.

Eleven tar initiativ och driver arbetet framåt utifrån egna utgångspunkter och erfarenheter.

Vid nya moment formulerar eleven själv relevanta frågor. Vidare argumenterar eleven för sina intentioner och sina val av material, samt diskuterar miljöaspekter och kostnader kopplade till slöjdarbetet. Eleven förutser estetiska och kommunikativa konsekvenser och skapar därigenom ett personligt formspråk. Eleven kan diskutera och kritiskt pröva hur slöjdföremål symboliserar olika identiteter utifrån kulturella eller etniska perspektiv.

Eleven presenterar genom bild och text sitt arbete med hjälp av relevanta slöjdbegrepp.

Eleven analyserar och värderar sin arbetsprocess och sitt resultat, urskiljer och diskuterar sambanden mellan egna insatser och erfarenheter av slöjdarbetet relaterat till uppgiftens förutsättningar och syfte. Eleven kan reflektera över slöjdens roll kulturhistoriskt och kan se samband med slöjdkunskapers betydelse i det nutida samhället samt ställa detta i relation till sig själv och sin omvärld.